

دائرة مخصوصه

در سعادتده باب عالی جوار ارنده

محل اداره :

مشرط القلم

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جديده مع المنوئيه قبول اولنور

درج ابدلته بن آثار اعاده اولنور

دينه، فلسفه، علوم، حقوق، ادبيات، سياستنامه و باطلاح كرك سياسى و كرك اجتماعى و مدنى احوال و مشوره اسلاميه و به بحث ايد و هفته ده بر نشر از انور.

آبونه بدلى

سنه لکى

التى آيلنى

ممالك عثمانيه	ايچون	۶۵	۳۵	غروش
روسيه	»	۶۵	۳۵	روبله
سائر ممالك اجنبيه	»	۱۷	۹	فرانق

صاحب و مؤسلى :

ابوالعلا زين العابدين - ح . اشرف اديب

تاريخ تأسيسى

۱۰ تموز ۳۲۴

در سعادتده نسخه سى ۵۰ پاره در

قبرله دن مقوا بورو ايله كوندريلىر سه سنوى
۲۰ غروش فضله آلنير

در دنجى جلد

۲۷ جمادى الاخر ۳۲۸ پنجشنبه ۲۴ حزينان ۳۲۶

عدد : ۹۶

حسب حال

مکتبلر مزده لسان درس لرینک نه قدر کنیش بر موقع اشغال ایتدیکنی آکلامق لزوم سزدر . بر کره ترکیه من باشلی باشنه بر دیل اولمایوب شرقک ایکی الک مهم لسانی اولان عرب ، عجم لسان لرینک معاونتیه یشادیغندن ، برده کیم نه ایسترسه دیسون ، مفرط برتصفيه به طر فدار اولانلر نه قدر اوغراشیرسه اوغراشسون ، عثمانیلر ایچون بو ایکی لساندن آلدق لری کله لریک بر چوغنی کری ویرمک نه شم دیکی حالده ، نه ده کله جک زمانده قابل اوله مایه جغندن ؛ حتی فنون حاضره نی مملکت مزه کتیردکجه وضعه نه مجبوریت کوریلن اصطلاحات ایچون یکیدن کله لر ، ترکیلر استقر اضنده مضطر قاله جغمنزدن لسان درس لرینه ویریه جک اهمیت چوق کورولمه ملیدر .

فقط ، عجبا مکتبلر مزده لسان درس لرینه جدا اهمیت ویریورمی یز؟ واقعا عربجه دن صرف ، نحو او قودییورز ؛ فارسینک قواعدینی کوستریورز ؛ ترکیه دن بر خیلی شیلر او کره تیورز . یعنی لسان ایچون صرف ایتدیکنمز ساعتلر فنون ایچون تخصیص ایتدیکنمز زمانک ایکی ، بلکه اوچ مثانی بولیور . اوله یا ؛ بولردن باشقه برده فرانسزجه او کرتمک مجبوری تی وار . فرانسزجه مکتبلریمزک هیسنده مطلقا او قودلمی در ؟ یوقسه بعضی سنده می تدریس ایدلمی در ؟ بر جهتی باشقه بر کون دوشونورز . عربجه نی اله آله م : مکتبلریمزک بر قسمنده امثله ، مقصود ، بناء عوامل ، اظهار کبی کتابلر ، بر قسمنده ایسه متأخرین طرفندن طوغرودن طوغرویه ترکیه یازلمش اثرلر او قودولیور . بر ترک چوجوغنه عربجه یازلمش کتابدن قواعد او کرتمک بزم مملکت ته مخصوص غرابتلردندر که عصرلردن بری آلیشمش اولدیغمنز ایچون آرتق کوزیمزه بلیشمیور !

(اعلم ان ابواب التصريف ...) عباره سندن رحمتلی خواجه . مک استنباط ایدرک بز یچاره لره از برلتن دیکی احکامی بو کون دوشونیورمده لسانک صرفندن بشقه هر شیء شمولنه آله بیله جکنی کورویورم ! « (اعلم!) ای خطابه صلاحیتی درکار اولان طالب ! علم شریف سکامعلوم و محزوم اولسون ، بیل سن ... نه نی بیل ؟ (آن) تحقیقا (ابواب التصريف) علم صرفک بابلری نه در ؟ (خمسة وثلاثون) اوتوز بشدر نه یوکنندن اوتوز بشدر ، (باباً) باب یوکنندن »

خواجه من بزه عربجه بر عباره نک هر حالده ترکیه دن باشقه بر لسانه ترجمه سی اولان شو تکرلمه نی تکرار ایتدیره ایتدیره هیچ برشی اکلاماق شرطیه از برلتنیدی .

برکت ویرسین که اولج ، امثله یی ده اکلاماق شرطیه از برلتمش اولدیغمنز ایچون بزم ادمانی ، ملکلی حافظه بو بنالسانی ده یک او قدر بیکنه بولیوردی .

سودکلامدن بری حکایه ایدیوردی :

أویمزده بر مسافر چوجوغنی باقدم صالالانه صالالانه بر کتاب از برلیور . او غلم ، او او قودینک نه در ، دیدم ؛ امثله دیدی .

— یک اعلا ! نصر نه کله ؟

— نصر فعل ماضی بناء معلوم مفرد مذکر غائب معناسی یاردم ایتدی .

— بر غائب ار !

— خایر افندم ، او « بر غائب ار » کچن سنه ایدی .

بسیللی چوجوغه اوست اوسته ایکی سنه امثله او قوتمشیلر . انجق خواجه دیکشمش اولمی که بریسی بر غائب اریله برابر از برلتمش ، دیکری ایسه اوراسنی حذف ایتمش ! خواجه لریمزک طوتدینی اصول بزی عربجه دن فنا حالده بیلدرمشدی :

باقسه کنز آ برکله نک ، بر (اعلم) ک بر سطر معناسی اولیور که نره سندن چیقدیغنی انجق الله تعالی حضرتلری بیله جک ! (آن) ده کی تحقیق معناسی یعنی (ان) یی تحقیقا صورتنده ترجمه ایتمکدن مقصد نه اولدیغنی حالا اکلا یامامشدر . اوراده کی (یوک) نه اولدیغنی یک یاقین زمانده بوله بیلدم : (باباً) تمیز اولیورمی ، تمیزک وجودینی « نه جهتدن ؟ » سوألنی ایراد ایدرک بولمق معتاد اولدیغندن بزم معلملریمزده جهتک تام ترکیه سی اولان یوک کله سی استعماله قرار ویرمشلر .

شیمدی بویه بر اصول ایله قواعد لسان او کره نیلیرمی ؟ الجواب او کره نیله من .

هیچ او کره نلر یوقی ؟ البته وار . لکن یچاره لریک بو او غورده صرف ایتدیکی زمانی ، امکی حسابیه آلمایه جقمیسکنز ؟ هم مقصود بالذات اولان قواعد لسان دکل که . بزه اصل لسان لازم ، لسان لسانک قواعدینی اولسان ایله متکلم اولان قومدن ده ای بیلیورسکنز ؛ لکن اولسان ایله یازلمش برکتانی ، بر غرتیه یی او قویوب اکلا یه مادقندن صوکره بو علمکنزدن نه فائده بکلیه جکسکنز ؟

دیهه جکسکیکنز که « نه بآس وار ! بن عربجه بر اثری اکلامام . لکن بیلدیکنم قواعد سایه سنده لسان عثمانیده مستعمل عربی کله لری ، ترکیلری طوغرو او قور ، طوغرو قولالایم . بناء علیه وقیله صرف ایتدیکنم امک بوشنه کیتمش دکلدر . »

بن ده دییه جکم که : « لسان لغتدن عبارتدر . سن عربجه یازلمش بر اثری اکلامق ایچون لازم کلن لغتلرک یوزده سکساننی بیلیورسک . متباقی یوزده یکرمی یی ده سکسانک یاردیمیه اکلا یه بیله جکسین . قواعد لسانی بیلدیکنکی ده ادعا ایدیورسین . او حالده نصل اولیورده یینه اواثرک قارشیشنده آیشوب قالیورسین ؟

— بقال ! اونک وارمی ؟

— وار .

— یاغک ، شکرک ؟

— وار .

— آیول اوله ایسه نه طور ویورسین ؟ خلوا یا یوب یسه که ! دیدیکی کبی لزومی قرر لغت بیلیورسکنز ؛ قواعدی ده از برلتمشکنز ، براز همت ایدوب او قومایه باشلاسه کنز آ .

ایچون هیچ بیگانه اولمایان فارسی نی او قومی، ا کلامی، حتی سویله ملیدر. بزغالبا شو ملاحظه اتمزله هم عربجه، عجمجه ایله اوغراشانلرک، همده آرتق بولسانلرک موداسی کچمش و همنده بولسانلرک جانی صیقه جغز. اولکیلرک براز انصاف بو بورملرینی، مطالعاتک نره سی یا کیش ایسه اخطار ایتلرینی رجا ایدرز.

عرب، عجم لسانلریله اوغراشه جق زمانده دکلز؛ یالکز اقوام متمدنه نك دیلرینی اوکره نلم، دینلرده دیرز که:

سزک بوتکلیفکز طبقی جغرافیایا کتابلریمزدن آسیا، آفریقا قطعهلرینی آرتق قالدیرلم دیمیه بکزیور! آقوزوم بزم اومتعدن اقوامک اراضیسنده برقاریش طویراغمز یوق. بزه اوراده نها کدیررلر، نهده یچدیررلر. بز آسیاده ا که جکز، آسیاده یچه جکز. لاف آ کلایان بری کلسین!

محمد عاکف

دنیا فانی، آخرت باقی!

ایشته ایکی ترکیبدر که، دنیانک شرقنده شمالنده ضربنده جنوبنده یاشایان یوزلرجه میلیون مسلماندن قسم اعظمک مع التأسف بو کونده خلاصه حکمت واستنتاجی، بو کونده دستور حرکت ومنهاجیدر! بوقول وحکمتک تصوف نام جلیله، طریقت عنوان مبارکنه اضافله جلدلر طولدوران شروح وتفسیرات غریبه سی انسانه کر چکدن حیرت ویرر.

بو تفاسیلدن، بوی پایان تفسیرات وتأویلاتدن باشایچه برنتیجه مستفاد اوله بیلیر که، اوده جمعیات بشریه ده اک زیاده چالش مقله، هر درلو ترقیات وتکملاتده پیشوا ومقتدابه طائمه مأمور اولان کتله معظمه اسلامییه نی علی العمیا عطلاته اغرا وترغیدر. سوزده فضیلت داعیه سیاه بوزمینلرده اظهار ایدیلان جهل وغفلتک بوتنوع ووسعت شمولی کوروبده دلخون اولماق، حالنجه حدنجه حکمت جلیله اسلامییه واقف اولان اصحاب حمیت ایچون طوغریسی قابل اولاماز. صد هزار افسوس!

اوت، دنیا فانیدر. بتون دنیانک مسلمی اولان بو حقیقتی هیچ بر فرد عاقل انکار ایدمز. دانش وکالات ایله تمیز ایدنلر ایچنده ده درین دوشونلرمز، ده ایلری کیدنلرمز بو حقیقتی:

نصل اعتماد ایلم ما سوايه

که هر بر دمدر دم انتقام

صورتنده اعتراف ایدیورلر. فقط بو اعترافده بولنان صاحب نظرک سوزلرینی براز ده دیکلشمش اولورسه ق:

ایدر روح ناجی شو اقراری تکرار

مصون الزوالم مصون الزوالم

بیقی، باصره پیرای انقباه اولور.

فناي حیات وعالمی اعتراف؛ بویله بر روش وامعان ایله التفات

ترکجه یازلمش کتابلردن قواعد عربیه ده قولای اوکره نیلیور، بک طبیعیدر. لیکن بزم اک بویوک قصوریمز هرايشده اولدینی کی لسان خصوصسنده نظریات ایله، فضاه دقائک ایله اوغراشماز، تطبیقاته هیچ اهمیت ویرمه مکلیکمزدر.

مثلا چوجقلمر سنه لرجه اقسام سبعة اسقاله سی یاپدیریرزده بر معتل کله نی صره ایله تصریف ایتدیرمه یز. حتی اعلاک غوامضی بیلدیکمز حالده بلکه کنندیمز بیله معتل فعلی تردد سزجه چکمز! فکر عاجزانه مه قالیرسه مکتبلرده او قودیله جق صرف ونحو عربی یوز صحیفه نی کچمه ملی، اک اساسلی قواعد اوکره دملیدر. آلت طرفی یالکز تطبیقات اولمیدر. ایکیشر کله لی جمله لردن باشلانیه لرق عبارتله بولنلی، یاخود ترتیب ایدملی. بولنلرک الفاظی اوزرنده قواعد صرفیه تطبیق اولندقدن صوکره تحلیلی نحو یلر یاپدیرملی، ترجمه ایتدیرملی. کیده کیده بوجهلر بویودملی. ایش خفیف عبارتلی شعرلره قدر واردیرملی. چوجوقلر ایچون عربجه یازلمش بر حکمت منشوریه ی، یاخود بر شعر اخلاقی نی ا کلامق نه بویوک ذوقدر! چوجوق بر کره بودوقدن نصیب آلمایه باشلادی، آرتق اونک آتسی امیندر. چونکه ترکجه او قویه جنی آثار کنندیسنه بر طر فدن نامتناهی عربی کله ل اوکره ته چکی ایچون سرمایه سی علی الدوام آرته جق؛ سزک ایچون خفیف خفیف حکایه لر ترجمه ایتدیرمک امکانی بیله حاصل اوله جقدر. عرب چوجوقلری ایچون ترتیب ایدیلن (مجانای الادب) نه دن بزم چوجوقلریمزدک ایشنه یاراماسین؟ بر سینه آدم عقللی او قودی لان چوجوق مجانی الادبی بک اعلا او قویه بیلیر. واقعا بواثرک صوک جلدلری جاهلی، حماسی شعرلر، مقامات، اطباق، تصاویر کی منظوم، منشور بر جوق جتین اثرلری حاوی ایسه ده بو آثار تدریجی بر صورتده کوجلشیدیکندن، یعنی کتابی صره سیله تعقیب ایدن چوجوقلر نه پایتیره طوغرو خیالیدن خیلی یه زسوخ قازانه جقلرندن او قدر کوجاک چکمز لر.

برده عربک اکلاشلمسی بک مشکل اولان آنارینی بو کون بز او قومازسه قده اوله بیلیر. ذاتاً اونلری عربلرده شرحلرک امدادیله او قویه بیلور. بزه اصل متوسط کتابلری اکلایه جق بر ملکه الویرر. مع مافیه (مجانای الادب) ی مثال اوله رق کتیردم. یوقسه مطلقا بو کتاب او قونسون دیمیورم. انحق غایت مصحح، حرکه لی، ای کاغد اوزرینه باصیلشمش، مندرجانی کوزل انتخاب ایدلمش، آریجه برده شرحی یازلمش بواثرده بزم ایچون بک مفید اوله بیلیر.

بزم توصیه ایتک کستاخلغنده بولوندیغ بواصول او قدر یکی برشی دکلسه ده بویوک بر خطوه ترقی اوله جننه شبهه ایدلمه ملیدر. لسان ایچون بوندن چوق ده عملی، چوق ده قولای اصوللر وارسه ده عقلا دن برینک دیدیکی کی: «تعیین ایتدیکمز غایته قوشه قوشه کیمیه قاتیشیرسه ق طبیعی بر حرکت ایتش اولما یز» یاواش یاواش کیدم، فقط ال برلکیله کیدم، هم متادیا کیدم. بش اون آدیم قوشدقدن صوکره یورغون دوشه جک دکل یز؟ البته طبیعی بر یوروش ده امیندر. فارسی ایچون ده عینی اصول تعقیب ایدملی. بر ترک چوجونگی کنندیسی